

# Koetoiminta ja käytäntö

Liite 3.12.2001

58. vuosikerta

Numero 4

Sivu 4

## **Perunanviljelyssä tuottaa hyvä hinta**

Ruokaperunantuottajan tulos tehdään hyvällä perunan hinnalla, ei suurella satomäärällä. Suuri perunasato nimittäin romahduttaa perunan hinnan. Perunantuottajan tulisikin pyrkiä suojautumaan hintariskeiltä jo keväällä ennen perunan istutusta eli ennen kuin markkinoilla on tietoa perunasadosta.

Suomalaisista kuluttajista 91 prosenttia haluaa syödä vain kotimaista perunaa tai syö mieluiten kotimaista perunaa. Kotimaisilla ruokaperunamarkkinoilla kysyntä onkin vakaata. Silti perunan hinta, etenkin sen tuottajahinta, vaihtelee voimakkaasti tarjontatilanteen mukaan. Perunan tarjonnan hetkellinenkin lisääntyminen tai väheneminen aiheuttaa suuria hintavaihteluita. Tämä hintavaihtelu on perunanviljelijälle ongelmallista ja korostaa onnistuneen markkinoinnin merkitystä maatilayrityksen taloudessa.

Perunantuottajien riskejä lisää se, että pitkälle erikoistunut perunanviljely vaatii runsaasti pääomaa sekä teknologiaa, jota voidaan hyödyntää ainoastaan perunantuotannossa. Lisäksi perunanviljely on monilla suomalaisilla tiloilla ainoa tuotantosuunta viljelykiertoon kuuluvien kevätiljelyjen lisäksi.

## **Suuri perunasato on tuottajalle riski**

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin varastoitavan talviruokaperunan hintaa tilastollisin menetelmin. Tutkimustulosten mukaan ruokaperunan hinnalle on ominaista se, että hintojen yllättäen laskiessa tai noustessa, ne eivät todennäköisesti enää palaa ennalleen saman varastointikauden aikana. Hintojen yllättäen laskiessa ei perunoiden myyntiä kannata siirtää eteenpäin, sillä hinnat eivät varastointikauden kuluessa todennäköisesti enää palaa niiden pitkän aikavälin keskimääräiselle tasolle. Siksi poikkeuksellisen suuri perunasato on perunantuottajalle riski.

Suuren perunasadon aiheuttama hinnan lasku realisoituu hintoihin jo syksyllä. Vaikka suuri satomäärä laskee perunan hintaa, ei perunan kysyntä lisäänty. Siksi ylitarjontatilanteessa varastointi tuottaa heikosti.

Perunan varastointi ilman sopimuksia näyttäisi tutkimustulosten mukaan olevan Suomessa kannattavaa vain silloin, kun kotimaista perunaa on vähän markkinoilla. Varsinkin ulkomaisen perunan tarjonnan lisääntyessä Suomen markkinoilla kotimaisen perunan kokonaissatomäärän kasvu aiheuttaa helposti ylitarjontaa. Tämä johtuu siitä, että ruokaperunan hinnat ovat erittäin joustavia kokonaissatomäärän suhteen. Kokonaissatomäärän

kasvu 10 prosentilla laskee ruokaperunan hintaa 20 prosenttia ja tuottajan tuloja 18 prosenttia.

Ruokaperunan hintojen vaihtelun ei todettu kasvavan kevättä kohden, vaikka kesäisen varhaisperunasadon tulon markkinoille voisi olettaa aiheuttavan hintapaineita varastoperunalle. Markkinoiden yhdentyminen Euroopan unionin jäsenyyden myötä on vakauttanut suomalaisia ruokaperunahintoja. EU-jäsenyys pienensi ruokaperunoiden varastointikauden aikaista hintavaihtelua Suomessa lähes kymmenen prosenttia.

### **Yhteistyö ja sopimustuotannon lisäys valtteja**

Perunantuottajan tulisi suojautua hintariskeiltä jo keväällä ennen perunan istutusta eli ennen kuin markkinoilla on tietoa perunasadosta. Sadonkorjuun jälkeen ei hintariskeihin voida enää vaikuttaa. Suuri satomäärä on silloin jo romahduttanut perunan hinnat. Suomalaisten perunantuottajien tulisikin harjoittaa tiiviisti yhteistyötä ja lisätä sopimusalatuoantiaan, jotta he pärjäisivät Euroopan unionin kovevilla markkinoilla.

*Kari Jalonoja ja Kyösti Pietola*

Lisää aiheesta:

Jalonoja, K. 2001. Perunamarkkinoiden toimivuus Suomessa. MTT Taloustutkimus (MTTL), selvityksiä 5/2001. 36 s. Hinta 50 mk.

Tilaukset: Teija Johansson-Laitio, puh. (09) 504 471, sähköposti teija.johansson.laitio@mtt.fi

Lisätietoja: Koetoiminta ja käytäntö 4/2001: 4 sähköposti kati.jalonoja@mtt.fi, kyosti.pietola@mtt.fi puhelin (09) 504 471